

VII.

Studerende Skotter ved Kjøbenhavns Universitet.*Af H. F. Rørdam.*

I det 16. Aarhundrede var der en ret livlig Forbindelse mellem Skotland og Danmark-Norge. Herom kunde mange Vidnesbyrd fremdrages, om Stedet var dertil. Her skal kun fremhæves, at vi jevnlig finde Skotter studerende ved Kjøbenhavns Universitet¹⁾. I Universitetets Regnskab nævnes af og til fattige og skotske Studenter, der modtog Understøttelse af det akademiske Consistorium. Blandt de Skotter, som færdedes her i det 16. Aarh., kan særlig fremhæves John Gau, der for sin protestantiske Tros Skyld havde maattet forlade sit Fædreland, og som oversatte et af Christiern Pedersens danske Skrifter paa Skotsk, og endte som Præst ved Frue Kirke i Kjøbenhavn († c. 1553²⁾), samt Andr. Robertson fra Aberdeen, der var her ved Universitetet i Tiden omkring 1590, og bidrog væsentlig til, at et af den skotske Digter David Lindsay's Hovedværker

¹⁾ Se min Kjøbenhavns Univ. Hist. III. Register under Skotter.

²⁾ Anf. Skr. I, 693 ff.

blev oversat paa Dansk¹⁾. At adskillige Danske have studeret i St. Andrews i samme Tidsrum, er ogsaa bekjendt²⁾.

En af de mærkeligste Skotter, Danmark og Norge er fælles om at have hjulpet frem paa Videnskabernes Bane, er William Christison (Gulielmus Christisonus), der 1560 blev den første protestantiske Præst i Dundee (Taodunum), siden »Moderator of the Kirk of Scotland«, døde 16. Okt. 1599. I en Gravskrift over ham af John Johnson, Professor ved Universitetet i St. Andrews († 1611), fortælles, at han var født i Fife i Skotland. I sin Ungdom maatte han (vistnok paa Grund af sin protestantiske Bekjendelse) forlade sit Fædreland. Han drog da til Bergen, hvor Biskop »Gabelus« (Geble Pedersen) med stor Venlighed tog sig af ham og i længere Tid anvendte ham som Lærer ved Skolen³⁾. »Me Berga diu vidit Norwega docentem«, hedder det i Gravskriften. Senere (formodentlig efter Biskop Gebles Tilskyndelse) studerede han i Kjøbenhavn. I Gravskriften hedder det nemlig:

Fifa dedit: me Berga foveit: cultu Hafnia pectus
excolit: Inde capit me schola Varniaduni.

En af mine lærde Venner, hvem man fra Norge havde forelagt det Spørgsmaal, hvad »Varniadunum« er for et Sted, lod Spørgsmaalet gaa videre til mig. Jeg eftersaa da Joh. Hübners »Fuldstændige Geographie« I—III (dansk Oversættelse 1747 ff.), der indeholder det bedste Hjælpe-middel, jeg kjender, til at finde Forklaring af de mange — ofte ikke let gjenkjendelige — latinske Stednavne i Europa, som i ældre Tid brugtes og vel endnu bruges i latinske Værker. Men Navnet »Varniadunum« fandt jeg ikke.

¹⁾ Kirkehist. Saml. 4. R. III, 234 ff.

²⁾ Kjøbenhavns Univ. Hist. III. Register under St. Andrews.

³⁾ I det fortræffelige og grundige Værk, som Rektor A. E. Erichsen i Aaret 1906 har udgivet om »Bergens Kathedralskoles Historie«, finder man ganske vist ikke Will. Christison nævnet; men da Efterretningerne fra hin fjerne Tid ere meget sparsomme, kan der deri intet Bevis søges mod Rigtigheden af Angivelsen i Gravskriften.

Senere er det imidlertid kommet mig i Tanker, at V. maa være Byen ved Warne-Floden — altsaa Rostock¹⁾, hvis Universitet, som bekjendt, i det 16. Aarh. besøgte af en Mængde Nordboere, saa det er meget sandsynligt, at det er derhen, Will. Christison har begivet sig, efter at han havde studeret nogen Tid i Kjøbenhavn.

Endnu kan bemærkes, at Gravskriften, der har givet Anledning til denne lille Meddelelse, findes i Hdskr. i Advocaternes Bibliothek i Edinburg og vil blive udgivet (om det ikke allerede er sket) af »the Spalding Club«, Vol. III af »Latin Verse«.

¹⁾ Jfr. Joh. Isaksen Pontanus's Digt til Arild Hvitfeldt, citeret i mit Skrift om denne Mand, S. 230.